

12

PRVNÍ STRANA VIA PRAHA CS 052/89, započato 26.9. 1.
Posl.: Servis VIA CS 051/89 měl sedm stran a končil 11.bodem
Servis VIA PRAHA CS 050/89 měl 34 stran a končil 75.bodem, při-
čemž hodláme tento servis ještě doplnit o přílohu k někte-
rým represím a událostem okolo 21.srpna 1989. Odběratelům
se omlouváme za zpoždění.

1. Rozhovor s mluvčí Charty 77 Danou Němcovou

RF z 25.9.sveřejnilo projev člena představenstva ÚV KSČ a tajemníka
ÚV KSČ Josefa Lenárta, přednesený 23.9. v závodech 29.srpna v Parti-
zánském. Josef Lenárt zde mj. uvedl:

"Chceme, aby byly zachovány vyměšlosti lidu, životní jistoty, které
jsou plody obětavé práce. Ne tedy inflační živelnost, ale moderní plá-
nování, racionální využití všeobecně peněžních vztahů, intenzivnější zapo-
jení do mezinárodní, zejména socialistické, dělby práce a kvalitní práce
všude a u všech - to je a musí být naší volbou a hlavní magistrálou.
V rozporu s ní jsou i rady z řad tzv. Charty 77 vzít si neproduktivní
půjčky ze zahraničí a tak nedůvěrně úvěry a lichvářskými úroky zatížit
budoucí pokolení. Systém těchto "slabomyslných" doporučení je, aby se
inflací rozvrátil vnitřní trh a tím, že - jak oni tvrdí - když budou
prázdné obchody, bude i "demokracie" v jejich pojetí. Tedy pravý opak naší
politiky, naší cesty."

Naše agentura požádala mluvčí Charty 77 Danu Němcovou o rozhovor.
Otázky kladl Petr Uhl.

VIA: Co říkáš na vystoupení Josefa Lenárta? Tvrdila něco takového Charta,
ať již v poslední době či v minulosti?

DN: Kdybych měla tu příležitost, jako že ji mít budu, ráda bych se ze-
ptala pana Josefa Lenárta, odkud čerpal názor, který zde vyslovil.
On nehovoří přímo o Chartě, říká, že jsou to rady z řad tzv. Charty
To tedy nevím koho má na mysli. Charta jako celek se k ekonomické
přestavbě vůbec nevyjadřovala, protože to nespadá do naší kompetence
Je to otázka odborníků a ti, kteří jsou v řadách Charty, mohou mít
různé názory, ovšem rozhodně nemají takové, jak se zde píše. Já jsem
se nikdy s žádným takovým názorem nesetkala. Naopak, pokud je mi
známo, tak např. Václav Havel se nedávno vyjadřoval proti poskytování
úvěrů, jejichž efektivnost a návratnost by nebyla přísně sledována
věřitelem. A pokud jde o zatížení budoucích pokolení, mám dojem, že
tato budoucí pokolení jsou spíše zatížena hospodářskými resty než
úvěry, které nejsou a o nichž se neuvažuje. Alespoň pokud jde o
Chartu, nikdy jsme o úvěrech nepsali.

VIA: Existuje - bez ohledu na úvahy o možných úvěrech - tzv. katastrofi-
cká koncepce společenského vývoje. Lze se s ní setkat u primitivnější-
ch lidí. Jde o známé heslo "čím hůře, tím lépe". Tzn., budou-li
prázdné obchody, jak říká pan Lenárt, lidé se budou radikalizovat
více proti režimu, budou bojovnější. Je to takové přání, aby se Česko-
slavencko vydalo na polskou cestu vývoje. Někteří lidé v tom totiž
vidí možnost změny politického systému. Zastává tento názor Charta
jako celek? A jestliže ne, jsou mezi chartisty alespoň někteří, kdo
takové názory, podle mého soudu velmi primitivní a nehumánní, zastá-
vali?

DN: Kdekoli četl alespoň některá prohlášení Charty a alespoň trochu po-
chopil, o co Charta jde, pak musí vědět, že tento názor, který nám
ostatně není připisován poprvé, se v našem prostředí nevyskytuje a
že tvrzení, že zastáváme názor "čím hůře, tím lépe", je jednou z
četných pomluv, které mají očernit Chartu 77 před veřejností.
Všechny tyto pomluvy a předvádění nás jako těch, kteří by to tedy
chtěli rozvrátit, aby potom mohli v tom prostoru uskutečňovat své
všechny plány, tedy všechny tyto pomluvy směřují k tomu, aby se
omezil vliv Charty, která zvyšuje zájem veřejnosti o lidská a
občanská práva. To je totiž náš zájem a my nemůžeme chtít tento
zájem uskutečňovat tím, že necháme bojovat národ vyhledávat. Mnoho-
krát jsme naopak zdůrazňovali, že nechtíme, aby se prohluboval kritický
stav, že naopak chceme nápravu situace, která vyžaduje okamžité řeše-

/pokračování bodu 1/

ní jak píše i oficiálně. Kromě toho si ještě myslím, že pomluvy na naši adresu jsou tak časté a konsekventní, že tato maličkost, kterou nám připisují a pomocí níž chtějí proti nám poštovat normální občany, je součástí celé velké kampaně. Ta nás má nejen izolovat, ale ukazujem že se nyní hledá nějaký obětí beránek. Tady už se hovoří o inflaci. Co kdyby inflace vzrostla, to bychom pak byli se ní asi odpovědní my. Podobně jako na jaře jsme my zavinili hospodářské potíže, tím že my vlastně inspiroujeme sabotáže a já nevím co všechno. A dokonce v důsledku těchto obvinění zůstalo několik lidí ve vazbě, Jakub Dubský a další.

VIA: Lenártovo vystoupení se dá interpretovat i jinak. Čtenář může mít dojem, jakoby docházelo k jednání státních a stranických orgánů s lidmi a Charty 77, kteří při nich udílejí těmto orgánům nějaké rady. Ch77 je ostatně založena na myšlence/dialogu/ dialogu se státní mocí o lidských právech. Chtěl bych se zeptat, zda v průběhu své funkce, tedy za posledních dvět měsíců, došlo k nějakému dialogu s orgány státní moci.

DN: Nemí mi vůbec známo, že by k nějakému jednání došlo. Jediným partnerem, který je nám zřejmě určen, jsou represivní orgány. Represivní tativní orgány s námi nejednají a rozhodně jim nepodáváme žádná slabomyslná doporučení, která by vedla k inflaci a rozvracení vnitřní trh.

VIA: Lze tedy říci, že Charta je k dialogu o lidských právech stále ochotna a že státní orgány tuto nabídku stále nepřijímají.

DN: Nehledě k tomu, že všechny své příspěvky, podněty, ve všech oblastech v nichž se cítíme příslušní pro jejich sepětí s občanskými a lidskými právy, všechny své dokumenty oficiálně zasíláme státním orgánům. K dialogu jsme ochotni a nezastáváme názor, že nejprve se všechno musí zhoršit a pak teprve bude možná jednat. Naopak, stále opakujeme, že jednat je potřeba teď, aby vůbec nebylo.

VIA: Ano, šili stále platí ono jakobovské: Partnery k dialogu si vybíráme my a dialog povedeme jenom s těmi, kdo stojí na půdě socialismu, a o tom, kdo stojí na půdě socialismu, rozhodujeme zase my. Je to tak?

DN: Bohužel je to tak. V sobotu jsem četla o debatě s redaktery Rudého práva a tam byla položena podobná otázka, totiž podle jakého klíče se vybírají ti, s nimiž je možno vést rozhovor. Tato otázka tam nebyla zodpovězena. Mám dojem, že tu jsou nějaké seznamy a z dialogu jsou předem vyloučeni nositelé psí hlavy, protože keco keco nějaký nepřítel v tomto starém stylu vyhlášení tu existovat musí. Tento los zřejmě padl na Chartu. Případá mi naprosto paradoxní, když na jedné straně se vysývá k občanské angažovanosti a na druhé straně zde je vyčlenována skupina, apriori označována jako antisocialistická jenom proto, že se na socialismus neodvolává za každým druhým slovem, už proto, že by byla třeba vést dialog i o tom, jak má socialismus vypadat.

VIA: Děkují ti za rozhovor.

2. Rozsudek ve věci Erich Kulka versus Melantrich a spol.

Již 29.9.1987, tedy před dvěma roky, podal JUDr. Josef Danisa jménem svým a jménem Ericha Kulky, který žije od r. 1968 trvale v Izraeli, žalobu o ochranu osobnosti proti nakladatelství Melantrich a autoru knihy "V zemi zaslíbené?" Josefu Sebestovi. V této knize, vydané Melantrichem v r.1986, je Erich Kulka označen za "konfidenta vlastnického gestapa" a šlověka, který "v době okupace působil v protišidovském referátu". Erich Kulka, jemuž je nyní již 78 let, je přitom známý český odbojář a autor nebo spoluautor mnoha knih, které vyšly v četných vydáních v Československu i v zahraničí. Např. jeho kniha napásmná společně s Otou Krausem "Továrna na smrt", vyšla poprvé v Praze v r. 1946, pak ještě v šesti vydáních v Praze a v 19 vydáních v zahraničí, včetně vydání o obrovském nákladu v SSSR. Erich Kulka avšak

/pokr.bodu 2/

v sedmi čl. i mezinárodních soudních procesech proti nacistickým válečným zločincům a spolupracovníkům na stálé čl.expozici v mezinárodním muzeu v Osvětimi. Erich Kulka byl v roce 1939 dva měsíce vězněn gestapem a dále byl nepřetržitě vězněn od 4.října 1940 do 5.5.1945, kdy uprchl z pochodu smrti. Vězněn byl ve Vsetíně, na Špilberku a v Kounicových kolejích v Brně a v koncentračních táborech v Dachau, Neuengamme a Osvětim-Březince.

Ve vleklém soudním sporu byl 25.9. konečně obvodním soudem pro Prahu I, jehož senátu předsedal JUDr.Jan Vyklický, vynesen rozsudek. Žalovaný Josef Sebesta a nakladatelství Melantrich byli usnání povinni uveřejnit společně nebo každý sám ze sebe na vlastní náklady v deníku Svobodné slovo v rubrice správ z domova nebo z kultury do 15 dnů od právní moci rozsudku následující článek: "Omluva Erichu Kulce. Údaj na str.230, odstavec 2.knihy Josefa Sebesty 'V semi zaslíbené?' vydané nakladatelstvím Melantrich v Praze v roce 1988, kde je uvedeno ...konfident vsetínské gestapo Erich Kulka-Schön, který v době okupace působil v protizidovském referátu. Byl to muž, který byl podle potřeb gestapa satýrán a opět propuštěn na svobodu... je nepravdivý. Josef Sebesta a nakladatelství Melantrich se žalobci ze zveřejnění tohoto údaje, kterým mohlo být poškozeno a dotčeno jméno, pověst, lidské cítění a čest žalobce, omlouvají." V ostatních částech byla žaloba zamítnuta, zvláště pak zamítnut návrh, aby nakladatelství Melantrich stáhlo z prodeje sbytek těchto knih a sešrotovalo je. Soud tomuto požadavku žalobce nevyhověl, i když ředitel Melantrichu Jiří Krátký stáhl v dubnu 1988 Sebestovy knihy z prodeje, a to až do doby vydání soudního rozsudku. Soud rovněž nepřiznal žalobcem náhradu nákladů řízení, i když podstatu sporu vyhráli. Rozsudek obvodního soudu nenechal právní moci, žádá se obou stran se nevyjádřila, zda se odvolá. Je však pravděpodobné, že dr. Danis podá odvolání alespoň proti výroku o nákladech řízení.

3. Nejvyšší soud se domáhá represe vůči dělníkovi z TOS Hostivě

V čl.právní řádu platí zásada, že nikdo nemůže být stíhán za skutek, za nějž již předtím stíhán byl, jestliže toto předchozí trestní řízení bylo pravomocně ukončeno nebo zastaveno. Tuto právní zásadu je možno, jak se říká v právníkém jargonu, prolomit, a to buď pomocí ustanovení o obnově řízení - tj.tehdy, vyjdou-li na jevo nové, dříve neznámé skutečnosti - nebo pomocí stíhání pro porušení zákona. Takovou stíhání může podat pouze generální prokurátor, ministr spravedlnosti a u trestných činů vojenského charakteru ministr národní obrany. Podnět k podání stíhání však může dát kdokoli, např.okresní prokurátor, národní výbor nebo i občan. O stíhání rozhoduje ve veřejném zasedání nejvyšší soud. Pokud byl zákon porušen v neprospěch obviněného, není podání stíhání a její projednávání vážnou záležitostí; tak lze dosáhnout rehabilitace i těch, kteří již zemřeli. Pokud však byl zákon porušen ve prospěch obviněného, musí být stíhání podáno do šesti měsíců poté, co usnesení či rozsudek, jímž byl porušen zákon, se staly pravomocnými. Nejvyšší soud pak musí o této stíhání rozhodnout nejpozději do tří měsíců od jejího podání. Takové mimořádné opravné prostředky bylo v poslední době použito jako represivního opatření vůči několika občanům, kteří byli obviněni z přečinu proti veřejnému pořádku ze svou účastí na manifestaci 28.října m.r. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných eviduje nejméně čtyři případy, kdy po pravomocném usnesení o tom, že jejich věc soud postupuje národním výboru k vyřízení v přestupkovém řízení, podal generální prokurátor stíhání pro porušení zákona ve prospěch obviněného a domáhal se, aby nejvyšší soud tato usnesení zrušil. O nových projednáních těchto věcí před obvodními či okresními soudy připravuje VONS sdělení. Jedním z těchto případů je věc Jaroslava Urbáška, v níž začalo v úte rá 26.září nové hlavní líčení. Jaroslav Urbásek, nar. 9.října 1952, obráběč kovů v továrně na obráběcí stroje v Praze Hostivě, byl původně stíhán jako obviněný

/pokr.bodu 3/

s přečinu proti veřejnému pořádku, jehož se měl dopustit svou účastí na shromáždění dne 28.října na Václavském náměstí v Praze. Samosoudce obvodního soudu pro Prahu I JUDr.Jan Bělohradský rozhodl dne 30.11.1988 o postoupení věci obvodnímu národnímu výboru pro Prahu I, jehož přestupková komise mezitím uložila v přestupkové řízení Jaroslavu Krbáškovi pokutu 200,-Kčs. Nejvyšší soud ČR v senátu složeném z předsedy JUDr.Petra Bračkovského a přísedících JUDr.Jaroslava Bobka a JUDr.Václava Mrzeny vyhověl dne 30.6. stížnost generálního prokurátora a vyslovil se, že usnesením soudu Bělohradského byl porušen zákon ve prospěch obviněného Krbáška. Usnesení srušil a obvodnímu soudu nařídil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl. Hlavní líčení 26.9. bylo po zahájení odročeno na 12.října na 10 hod. 45 opět do soudní síně č.101 soudní budovy v Praze I, Ovocný trh 14, neboť při obsídění Jaroslava Krbáška nebyla dodržena zákonná pětidenní lhůta. Jaroslavu Krbáškovi hrozí nyní - podle znění příslušného ustanovení před zpřísňující novelizací - trest odnětí svobody až do tří měsíců nebo peněžitý trest do výše 5000,-Kčs. Celý případ je zajímavý tím, že postup generálního prokurátora a nejvyššího soudu může být v souvislosti s dramatickými událostmi, které se v hostivařské Továrně na obráběcí stroje odehrály od 9. do 14.března t.r. Osmašicet členů ROH zde podepsalo petici, jejímž autorem byl údajně právě Jaroslav Krbášek, v níž protestovali proti politickému násilí mocenských orgánů, a to především při lednových shromážděních na Václavském náměstí. Tato petice vznikla jako reakce na požadavek, aby odboráři podepsali text právě opačný, tedy odsuzující počinání tzv. nelegálních skupin. Autor petice byl přímo u stroje a v kontérkách zadržen Státní bezpečností, po dobu jeho zadržení odmítli dělníci na jeho pracovišti pracovat, na ostatních pracovištích se pracovalo jen částečně a rozšířené dělníky muselo uklídnout tajemník městského výboru Miloš Štěpán, který 14.března továrnu navštívil. Ten se však s dělníky nesešel, diskutoval pouze s vedením podniku. Řízení proti Jaroslavu Krbáškovi za jeho účast při vzniku petice bylo zastaveno, v nezávislém prostředí však panuje podezření, že stížnost pro porušení zákona a obnovené řízení pro přečin pro jeho účast na manifestaci 28.října může souviset s touto jeho aktivitou. Případy, které eviduje VONS, se totiž ve všech případech týkají lidí, kteří se dostali do konfliktu se Státní bezpečností ještě poté, kdy byla jejich věc postoupena národnímu výboru.

4. Protest Helsinského výboru v Polsku proti věznění bulharských aktivistů
Marek A.Nowicki a Stefan Steroniewski zaslali dne 7.září t.r.jmenem Helsinského výboru v Polsku dopis vládě PNR a vládám států-signatářů Závěrečného akta z Helsinek, v němž protestují proti tomu, že v květnu a červnu t.r. byli v Bulharsku uvězněni aktivisté nahlující o zachování lidských práv, jmenovitě Todor Gagelov, Nikola Jolev, Christofer Subev, Konstantin Trenčev a Anton Zaprianov. Dne 4.září byli H.Jolev a K.Trenčev propuštěni z trestní stíhání proti nim však trvá nadále a všichni jmenovaní mají být brzy postaveni před soud. "Jejich věznění a obvinění je porušováním Závěrečného akta vídeňského setkání KSZE a mezinárodních paktů o lidských právech", píše se v prohlášení polského helsinského výboru, který současně vyzývá signatářské státy, aby "podnikly energické kroky vůči bulharské vládě a přiměly ji, aby upustila od politiky porušování lidských práv".

5. Osudní o dalším shromáždění ve Stromovce

Předsavitel Českých dětí Petr Placák podal dne 21.9. obvodnímu národnímu výboru v Praze 7 oznámení, v němž sděluje, že 4.října od 17 do 18 hod. 30 se uskuteční na prostranství před bývalou Šlechtočovou restaurací v pražské Královské oboře, tzv.Stromovce, shromáždění, na němž se bude veřejně diskutovat projekt, podle něhož má vést sběrná dopravní tepna částí tohoto veřejného parku. Pravděpodobná účast je asi 200 lidí. "Jak známo, všechny předchozí shromáždění ve Stromovce byla narušena zásahy veřejné a Státní bezpečnosti, několik účastníků těchto shromáždění je stíháno pro přečin proti veřejnému pořádku.

6. Setkání s parlamentními delegacemi

V posledním týdnu došlo ke třem setkáním aktivistů Charty 77 a dalších nezávislých skupin a iniciativ s třemi parlamentními delegacemi, které v Československu dlely na oficiálních návštěvách. Dne 20.září proběhla v bytě mluvčí Charty 77 Dany Němcové asi dvouhodinová diskuse s delegací Spolkového sněmu Německé spolkové republiky, kterou vedl Peter Ciota. Dne 22.září se setkali s asi patnácti zástupci čs.nezávislých skupin kanadští poslanci a senátoři, vedení předsedou poslaneckého sdružení Kanada-Evropa poslancem Terrencem Cliffordem, asi dvouhodinové setkání se odbývalo na zahradě rezidence kanadského velvyslanectví. Dne 26.září se na pozvání britského velvyslanectví setkali aktivisté Charty 77 a dalších iniciativ se skupinou labouristických poslanců z Velké Británie, v jejímž čele byl poslanec John Warek, diskuse trvala více než hodinu. Při všech těchto příležitostech objasňovali čs.účastníci situaci v oblasti lidských práv a zvláště zdůrazňovali, že na čs.vedení je třeba vykonávat nátlak, aby propustilo politické vězně. Kromě jiných případů byly při všech třech přítomnostech západní poslanci informováni o případu vězněných a stíhaných slovenských demokratů.

7. Shromáždění u sochy sv.Václava

Ve čtvrtek 28.září, v den svátku sv.Václava, se konala od 18 hodin v pražské katedrále sv.Víta máše, již se zúčastnilo asi 5000 lidí. Sloužil ji světící biskup pražský Lebeda. Veřejná a Státní bezpečnost filmovala věřící, kteří vcházeli do katedrály a kteří z ní po mši vycházeli. Kontrole občanských průkazů byli podrobeni převážně mladí lidé. Část účastníků máše se po jejím skončení odebrala za zpěvu svatováclavského chorálu pěšky přes Malou Stranu, Karlův most a Staré Město na Václavské náměstí, kde se ve 20 hodin mělo před pomníkem knížete Václava mělo sejít shromáždění k uctění památky tohoto světce a patrona země české. Okolí sochy bylo již od odpoledních hodin stráženo asi deseti uniformovanými a několika desítkami neuniformovaných policistů. Již v 19 hodin odnesli příslušníci VB květiny, které tam předtím kladli občané. Před 20.hodinou bylo do blízkosti Václavského náměstí přesunuto osm až deset policejních vozů s oddíly pohotovostních jednotek. Tyto oddíly však v průběhu večera proti lidem nezasáhly. Kolem 20 hodiny bylo na prostranství před pomníkem a na obou chodnících tři až čtyři tisíce lidí. Současně se však mezi nimi pohybovalo několik set příslušníků Státní a Veřejné bezpečnosti, kteří kontrolovali občanské průkazy a vypisovali si z nich údaje. Nebránili lidem v položení květin u sochy sv.Václava, ale všechny občany, kteří tak učinili, po položení květin legitimovali. Při legitimování současně vyzývali občany jednotlivě, aby opustili náměstí a postupně je začali mírným způsobem vytlačovat směrem k Můstku. Lidé se rozcházelí. Když potom kolem půl deváté přišla na Václavské náměstí další větší skupina mladých lidí, kteří se předtím zúčastnili máše ve svatovítské katedrále, vytvořilo se nové shromáždění asi 1500 - 2000 občanů, kterému však Bezpečnost bránila přijít blíže k pomníku. Za zpěvu svatováclavského chorálu se tento dav přesunul k obchodnímu domu ~~Kauč~~ Družba, kde se skandovalo: Svoboda!, Lidská práva!, Náboženskou svobodu!, Ať žije biskup Korec! Shromáždění občanů znovu zapěli svatováclavský chorál a po tlaku nastupujících jednotek Veřejné bezpečnosti se lidé v klidu rozešli. K brutální represí tentokrát nedošlo.

POZOR ZMĚNA - DOPLNĚK PŮVODNĚ OZNÁMENÉ ZPRÁVY: Dodatečně jsme se dozvěděli o následujících postizích: Ve 20,45 byl na Václavském náměstí při kontrolování občanského průkazu zadržen signatář Ch77 Jiří Wolf, jenž vyslovil po převezení na oddělení VB ve Školské ulici podezření z přečinu proti veřejnému pořádku. Měl se podle policisty, konajícího objasňování, dopustit tím, že ve 20,40 hod měl vést v Praze 1 na Václavském náměstí více než 200 osob, jimž předzpíval náboženský chorál. Jiří Wolf byl z policejní stanice propuštěn až v jednu hodinu s půlnocí. Kromě něho byli na oddělení VB ve Školské předvedeni další tři občané. Šlo o Jiřího Ďuráče, který byl zadržen již po rozchodu lidí u

/pokr.bodu 7/

obchodního domu ~~Kaxx~~ Družba zhruba v 21 hodin, když v horní části Václavského náměstí hovořil asi ke dvěma stům mladých lidí o svobodě a demokracii. Dalšími zadržnými byli signatář Charty 77 David Sládek, 19letý, a 15letá učnice Jitka Křemková, kteří byli zadrženi u pomníku sv.Václava až ve 22 hodin. Jitce Křemkové přítomní příslušníci VB zabránili položit k soše sv.Václava svíčku, kterou tam její rodina tradičně každoročně pokládá na památku Jitčiny dědečka Václava, umučeného v koncentračním táboře v Mauthausenu. O dalším osudu Jiřího Křižana není nic známo, David Sládek a Jitka Křemková byli propuštěni bez vznesení podezření před půlnocí.

8. Zadržení Jiřího Křižana

V pátek 29.září ve 12 hodin byl příslušníky Státní bezpečnosti zadržen Jiří Křižan, scénárista, jeden ze čtyř hlavních garantů shromažďovaných podpisů pod peticí Několik vět. Zadržen byl v okamžiku, kdy vstoupil do domu č.8 v Anglické ulici v Praze na Vinohradech, kde bydlí manželé Petr Uhl a Anna Šabatová. Tím stali svědky satýrkací scény, protože se náhodou nacházeli v přízemí domu. Příslušníci StB odvezli Jiřího Křižana osobním autem s civilní poznávací značkou na oddělení VB do Školské ulice. Tato protiprávní akce Státní bezpečnosti - k předvedení Jiřího Křižana totiž nebyl žádný zákonný důvod - usvědčuje čs.policejní orgány z další nezákonnosti: Zadržení Jiřího Křižana bylo totiž způsobeno předchozím telefonickým rozhovorem v 10 hodin téhož dne, který proběhl mezi ním a Annou Šabatovou. Během tohoto rozhovoru se oba domluvili na tom, že Jiří Křižan Annu Šabatovou navštíví a něco jí přinese. Policejní zásah je důkazem, že přinejmenším jeden z telefonů, buď v bytě Jiřího Křižana nebo v bytě Anny Šabatové, je nezákonně odposloucháván. Připomínáme, že v Československu není uzákoněn odposlech telefonických hovorů a že takové počínání policie je trestnou činností. Smyslem policejního zásahu nepochybně bylo zmocnit se písemností, souvisejících s dalším podepisováním petice Několik vět, které měl mít Jiří Křižan u sebe. Jiří Křižan byl na oddělení VB podroben nezákonné osobní prohlídce, která byla zcela bezvýsledná, a okolo 15 hod. 30 byl propuštěn.

9. Počet signatářů petice Několik vět

V pátek 29.září ve 12 hodin činil počet signatářů pod provolání Několik vět 30 341. Počet signatářů této petice se tedy vyrovnává počtu členů Čs.strany lidové, která je po KSČ druhou nejpočetnější politickou stranou. Od zveřejnění Několika vět uplynuly přesně 3 měsíce, průměr činí 10 000 podpisů měsíčně.

10. Odvolací řízení v tr.věci proti Stanislavu Devátému

V čs.nezávislém prostředí se s obavami sledují osudy čtyř mužů, jejichž adresy byly původně zveřejněny jako kontaktní pro shromažďování podpisů pod peticí Několik vět. Saša Vondra vykonává t.č.trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců; jak známo, původně byl za svou účast při kladení květin k uctění památky Jana Palacha letos v lednu na Václavském náměstí odsouzen k 2 měsícům podmíněně. Trest mu však byl přeměněn na nepodmíněný, mj.se zdůvodněním, že organizuje petici Několik vět. Od 18.září, kdy Saša Vondra nastoupil trest, nemá od něho jeho rodina žádných zpráv. Václav Havel po dobu věznění Saši Vondry, tj. do 9.listopadu, vykonává funkci mluvčího Charty 77; sám je ohrožen rovněž podmíněným odkladem zbytku trestu odnětí svobody a je často znepokojován různými policejními zásahy. Jak jsme již uvedli, 29.9.byl Státní bezpečností přepaden Jiří Křižan, scénárista státního filmu a policie se chtěla zmocnit dokumentů, které však náhodou neměl u sebe. Nejcitelněji je však postižen Stanislav Devátý. Veřejné zasedání v jeho trestní věci je stanoveno na 11.října na 7 hodin 30minut. Krajský soud v Brně má rozhodovat o jeho odvolání proti rozsudku okresního soudu v Gottwaldově, jímž byl Stanislav Devátý odsouzen k 20 měsícům odnětí svobody nepodmíněně za tr.čin pobuřování, jehož se měl dopustit organizováním jiné petice za lidská práva a demokracii z konce minulého roku.

/pokr.bodu 10/

V poslední době také nedochází některým aktivistům listovní zásilky. Na adresu Saši Vondry nedošla žádná pošta již několik týdnů. Signatáři Několik vět by tedy měli využívat jiných kontaktních adres nebo ještě lépe by měli předávat podpisové archy pokud možno osobně. Rovněž není v poslední době dárčována korespondence na adresu Petra Uhla a Anny Šabatové.

11. Řetězová hladovka na podporu těch, kdož jsou pronásledováni za rozšiřování petice Několik vět

Na podporu občanů, kteří jsou trestně stíháni za rozšiřování petice Několik vět a za sbírání podpisů pod ní, probíhá od 30.září Řetězová hladovka. Zájemci o tuto solidaritu se mohou přihlásit na adresách Raдек Zeman, Bělohorská 136, Praha 6, Lenka Marečková-Hrachová, Řípská 13, Praha 3 a Josef Kuhn, Teplická 17, Praha 9. Jmenovaní aktivisté jsou členy Nezávislého mírového sdružení.

12. Signatáři petice Několik vět žádají, aby vláda s nimi zahájila jednání Vex středu 20.září byl předsedovi Federální vlády Ladislavu Adamcovi doručen dopis následujícího znění:

Vážený pane předsedo vlády,
jak jistě víte, před dvěma měsíci bylo publikováno /bohužel nikoli v čs. oficiálních sdělovacích prostředcích/ provolání Několik vět, které varuje před rostoucím společenským napětím v naší zemi, volá po změně společenského klimatu a navrhuje několik kroků, které by podle názorů signatářů mohly napětí odstranit nebo aspoň oslabit a k lepšímu klimatu přispět. Toto provolání, navzdory všem obtížím a rizikům, podepsalo už přes 26 000 občanů. Podepisují je a budou podepisovat další.

Už je zřejmé dnes zřejmé, že signatáři Několik vět tvoří nezanedbatelnou společenskou sílu. Jak kvantitativně /vždyť např.Čs.strana socialistická, zastoupená ve Federálním shromáždění i ve vládě, má pouze 16 000 členů/, tak - a to především - kvalitativně: jsme přesvědčeni, že o občanské poctivosti, mravní odpovědnosti a intelektuální a tvůrčí kapacitě signatářů lze stěží pochybovat. Už proto si myslíme, že by Vaše vláda měla vzít tento hlas přinejmenším vážně na vědomí. Žádáme Vás proto, abyste Několik vět považoval nadále za petici, vzniklou v souladu s petičním právem, a nás za ručitele sebraných podpisů.

V závěru provolání Několik vět je vyslovena naděje, že s ní vláda nenaloží tak, jak je zvyklá s nepohodlnými názory nakládat.

Tato naděje se - aspoň prozatím - nesplnila.

Sotva bylo provolání Několik vět publikováno, byla proti němu rozpoutána v některých sdělovacích prostředcích mohutná kampaň, podsouvající mu cíle, které nemá, a neštítí se mnoha vědomých lží a nechutných urážek, smutně kontrastujících s jeho mírumilovným a věcným tónem.

Provolání se stalo záhy předmětem trestního stíhání "ve věci", v jehož rámci bylo provedeno několik domovních prohlídek a mnoho výsledků.

Desítky občanů z různých míst republiky je dnes stíháno za to, že s Několik větami seznámili své okolí nebo sbírali pod ně podpisy.

Stanislav Devátý, jehož adresa byla uvedena mezi těmi, na něž lze podpisy odesílat, byl za právně ostudných okolností odsouzen k tvrdému trestu zdůvodněnému sice jiným skutkem, ale s jeho účastí na shromažďování podpisů zjevně souvisejícím.

Sašovi Vondrovi byl jeho podmíněný trest proměněn na trest nepodmíněný už výslovně proto, že i on poskytl svou adresu jako jednu z těch, na nichž se mohou podpisy Několik vět soustřeďovat.

Téměř třicet umělců je za svůj podpis zakazováno a stovkám dalších je takzvaně nedoporučeno dávat příležitost k práci.

Bezpočet dalších signatářů je za svůj podpis nejrozmanitěji šikanováno a persekvováno; někteří jsou propuštěni ze zaměstnání; studenti jsou vylučováni ze škol.

To všechno bohužel jen znovu potvrzuje oprávněnost všech požadavků, které byly v provolání Několik vět vysloveny.

/pokr.bodul2/

Domníváme se, že tato tvrdá reakce moci nesměřuje ke klidu, po němž tato moc tak často volá a jehož potřebu tak vytrvale zdůrazňuje, ale právě naopak: provokuje veřejnost, stupňuje dál napětí ve společnosti, vyvolává odpor a hněv a radikalizuje nálady veřejnosti.

Český primas kardinál František Tomášek vyslovil důležitou, obdivuhodnou a konkrétní nabídku: řekl veřejně, že v zájmu pokoje v naší zemi je připraven posloužit jako prostředník dialogu mezi mocí a tou částí společnosti, jejíž vůle je vyjádřena v provolání Několik vět.

K tomuto dialogu, který by mohl být jedním z prvních kroků k otevření dialogu celospolečenského, jsme připraveni i my. Jme schopni okamžitě požádat četné signatáře provolání, především pak ty, kteří se těší obecné autoritě a zastupují různé profese a názorové složky společnosti, aby vytvořili pracovní skupinu, která by mohla být vládě partnerem při jednání.

Existuje tedy prostředník, který nabízí příhodnou půdu k dialogu, připraven je i partner, zbývá už jediné: vůle vlády vzít tohoto partnera vážně.

Žádáme Vás proto jako předsedu čs.vlády, abyste tuto vůli v obecném zájmu projevil a splnomocnil mluvčího vlády nebo kohokoliv jiného, aby jednání zahájil. Spatřovali bychom v takovém kroku jednu z možných cest, jak předejít hrozbě společenské krizi.

V úctě Václav Havel, Jiří Křížan, Vladimír Kratina, Jiří Bartoška, Alois Švehlík, Jiří Menzel, Vladimír Merta, Rudolf Battěk, Dana Němcová, Olbram Zoubek, Tomáš Hradílek, Jiří Černý, Petr Čepek, Jana Petrová, Jiří Hájek, Emanuel Mandler, Josef Zvěřina, Miloš Rejchrt, Milan Šimečka, Ivan Hoffman, Jiří Hanzelka a Milan Uhde.

Praha 15.9.1989

Dne 19.září se setkal zástupce signatářů tohoto dopisu Jiří Křížan s poradcem předsedy vlády dr.Oskarem Krejčím, který v krátkém rozhovoru před vraty Úřadu předsednictva federální vlády vyslovil obavu, že text dopisu, týž den, kdy bude doručen předsedovi vlády, bude zveřejněn rozhlasovými stanicemi Hlas Ameriky a Svobodná Evropa, což mu dodá punc ultimativnosti, učiní ho politicky nepřijatelným a znemožní tak předsedovi vlády či jeho zástupcům k obsahu dopisu se vyslovit a navázat případně s jeho signatáři kontakt. Z tohoto důvodu došlo k ujednání, že text dopisu nebude deset dní zveřejněn. Toto ujednání bylo dodrženo. Přesto ani předseda federální vlády Ladislav Adamec, ani žádný z jeho zástupců v tomto termínu na dopis žádným způsobem nereagovali. Naděje, že se vláda konečně postaví čelem k závažným, oprávněným a dobře míněným požadavkům představitelů čs.veřejnosti, kterých je už přes 30 000, zůstává nadále lichou.

13. Výstava VOKNA na Střeleckém ostrově v Praze

V pořadí již třetí výstava výtvarných prací nekonformních a nenetablovaných výtvarníků byla uspořádána redakcí Vokna, časopisu pro druhou i jinou kulturu, v sobotu 30.září odpoledne na Střeleckém ostrově v Praze. Výstavu zahájil Jiří Svině Fiala expresivní recitací veršů Miroslava Floriana, které nedávno publikovalo Rudé právo. Vystavené obrazy a další umělecká díla shlédlo asi 70 diváků. Na rozdíl od dvou minulých výstav Vokna, které se zde konaly, proběhlo tentokrát vše bez policejní asistence. Uspořádání výstavy bylo výrazem solidarity s hlavním redaktorem Vokna Františkem Stárkem, který byl duší dvou předchozích výstav a který je za vydávání Vokna a Voknovin vězněn. Účastníci se dohodli na tom, že v pořádání výstav budou pokračovat, mj.proto, že jde o jednu s forem solidarity s vězněným Františkem Stárkem.

Dlouho očekávané 15.číslo Vokna vyšlo v těchto dnech. Má 130 stále nepaginovaných stran a používá počítačové techniky. Zachovává tradiční rubriky - Fejeton, K událostem, Hudba, Výtvarné umění, Film, Divadlo, Literatura, Literární historie, Ohlasy, ekologickou rubriku s expresivním názvem Můj kraj, stejně jako tvůj kraj, jde do prdele, dále rubriky Současné praproudy myšlení, Jak to bylo a Literární přílohu,

/pokr.12. bodu/

v níž jsou zařazeny příspěvky Oliviera Messiaena, Petra Placáka, Věry Jirousové, Jana Kahana, Jindřicha Konečného, Zdenka Bálka, Jaromíra Nečase, Jiřího Fialy, Bohdana Chlívce, Alworta Ledina, Miloše Cihelky a dalších autorů. Právě vyšlé číslo Vokna je věnováno vězněným kamarádům Františku Stárkovi a Ivanu Jirousovi. Voknu můžete psát, jak se uvádí na poslední stránce, na adresy: Bondy - PhDr. Zbyněk Fišer, CSc, Nerudova 51, 118 00 Praha 1 Malá Strana a Kahan - Luděk Marks, Na hutích 11, 160 00 Praha 6 Bubeneč. Uspořádání výstavy Vokna na Střeleckém ostrově a vydání dalšího čísla časopisu Vokno je dokladem, že Vokno jako významné středisko českého kulturního undergroundu nezaniklo. Největší radost by tyto zprávy udělaly Magorovi, který je ve Stráži pod Ralskem, a Čunasovi, který je v Horním Slavkově.

Poznámka: Úzkoprsí redaktoři mohou při přejímání této zprávy nahradit jméno Jiří Svině Fiala jménem Jiří S. Fiala, jméno Magor a Čunas jmény Ivan Jirous a František Stárek a slovo "do prdele" mohou vytečkovat: "do p..."

14. Další protesty proti výstavbě koksovny ve Stonavě

Jak jsme již oznámili /viz VIA BRNO 006, 7 bod/, byl na severní Moravě založen Severomoravský ekologický klub, který je regionální sekci Ekologického sdružení, jež má své sídlo v Praze. Klub se angažuje v probíhajících akcích proti výstavbě koksovny ve Stonavě u Karviné. K tomuto problému se vyslovilo rovněž šest dalších nezávislých iniciativ, které vydaly společné prohlášení:

Nechceme již nečinně přihlížet stále se zhoršujícímu stavu životního prostředí. Naše společnost si už konečně musí uvědomit, jaké nebezpečí jí hrozí. Úbytek lesů a znečištění řek jde ruku v ruce se zhoršováním zdravotního stavu našeho obyvatelstva. Ostravsko-karvinská oblast je na tom téměř nejhůře z celého Československa. Koncentrace těžkého průmyslu je v kraji neúnosná. A teď se zde začíná stavět největší koksovna svého druhu v zemích RVHP - koksovna ve Stonavě.

Staví se i přesto, že místo stavby je v rozporu s mezinárodními závazky ČSSR - dva kilometry od hranice s PLR, takže tento "obří výfuk" bude znečišťovat i země našeho souseda a přiléhající území severní Moravy.

Staví se v rozporu se zdravým rozumem nedaleko od zdrojů pitné vody pro milióny lidí polského Slezska. Staví se přes protesty vlády PLR, polské i naší veřejnosti.

Nesouhlasíme se stavbou koksovny ve Stonavě. Protestujeme co nejrozhodněji proti jejímu dalšímu pokračování.

Dne 5. října 1989 v 17 hodin vyjádří občané svou přítomností na nábreží řeky Olše v Českém Těšíně a v Praze společně s občany Polské lidové republiky svůj odmítavý postoj ke stavbě koksovny ve Stonavě.

1. října 1989

Hnutí za nenásilí - Tomáš Dub, Ladislav Henek, Ivoš Mluděk

Hnutí za občanskou svobodu - ing. Tomáš Hradílek, Ladislav Lis, Rudolf Battěk

NMS - Lenka Brachová, Jan Chudomel, Josef Kuhn, Radek Zeman

Polsko-čs. solidarita - Petr Pospíchal a Anna Šabatová

/třetí mluvčí čs. části Polsko-čs. solidarity Ján Čarnogurský je vězněn/
Společensví přátel USA - ing. Petr Bartoš, Pavel Jungmann, ing. Bedřich

Koutný

15. 83 nových signatářů Charty 77

Charta 77 vydala 30.9. dokument, v němž zveřejňuje jména nových signatářů základního prohlášení Charty 77, kteří připojili své podpisy v posledních třech měsících. Z dokumentu Charty plyne, že do konce minulého roku podepsalo základní prohlášení Charty 77 1443 čs. občanů. V prvním čtvrtletí tohoto roku se k Chartě připojili 104 občanů, v druhém 113 občanů a ve třetím 83 občanů. Celkový počet signatářů Ch 77 tím dosáhl 1743, z čehož 25 své podpisy v průběhu trvání Charty 77 své podpisy odvolalo.

16. Dopis do SSSR

Skupina aktivistů různých nezávislých skupin - Ch 77, VONS, ČSHV, Obroda, HOS, ČD - napsala dne 2. října dopis, který adresovali Nejvyššímu sovětu SSSR, Sjezdu lidových poslanců SSSR a sovětským hromadným sdělovacím prostředkům. Uvádíme plné znění tohoto dopisu:

"Před jednácti lety bylo Československo obsazeno armádami Sovětského svazu a dalších čtyř zemí Varšavské smlouvy. Následky této události pocítujeme dodnes na každém kroku.

Chceme vás upozornit na jeden konkrétní případ. Dne 11. října má být v Praze postaven před soud Lucie Váchová, 22letá zdravotní sestra. Je obžalována z pobuřování, kterého se měla dopustit výrobou a rozšiřováním letáků před lonským 20. výročím vojenského zásahu Varšavské smlouvy. Hrozí jí trest vězení od jednoho roku do pěti let. Letáky požadovaly odchod Sovětských vojsk a odstoupení čs. vlády dosazené tanky, vlády, která má na svědomí morální bídu národa a děsivou stagnaci země a vyzývaly k manifestaci dne 21. 8. 1968. Podle obžaloby je text namířen proti politickým zájmům čs. státu a proti jeho zahraničně politickým vztahům k SSSR a ostatním státům světové socialistické soustavy.

Domníváme se, že hlavní překážkou dobrých vztahů mezi ČSSR a SSSR je současný postoj sovětského vedení i většiny sdělovacích prostředků k vojenskému zásahu proti československému státu v roce 1968. Objevují se náznaky, podle nichž je zhodnocení událostí v roce 1968 záležitostí čs. lidu. Desetitisíce Čechoslováků veřejně odsoudily vojenský zásah z roku 1968 jediným dosud možným způsobem - podpisem petic a účastí na pokojných poličních demonstracích. Věříme, že své problémy skutečně vyřešíme sami. Nevíme však žádný důvod pro to, aby byli mezitím naši spoluobčané souzeni za pokusy vyjádřit své přesvědčení.

Případ Lucie Váchové není ojedinělý. Osmnáctiletá Renata Pánová z Tábora a 21letý Jiří Jelínek z Plané nad Lužnicí jsou vězněni za rozšiřování letáků před 21. výročím vojenského zásahu. V Bratislavě jsou stíháni Ján Čarnogurský, Miro Kusý, Hana Ponická, Anton Selecký a Vladimír Manák za to, že chtěli uctít památku našich spoluobčanů zabitých vojáky Varšavské smlouvy v roce 1968. Stovky občanů jsou stíhány za účast na demonstracích.

Vojenský zásah nebyl jednostrannou záležitostí ČSSR. Sovětské vedení a sovětská veřejnost by se proto neměly distancovat od nynějšího vývoje v Československu.

Myslíme si, že pouze jednoznačné stanovisko sovětského vedení k událostem před 21 lety s informacemi o těchto i současných událostech v Československu přispěje k odstranění následků tragického období našich dějin a k rozvoji skutečných přátelských vztahů mezi národy ČSSR a SSSR. A proto vás prosíme, nemlote k tomu, co se stalo v Československu před jednácti lety, ani k tomu, co se děje dnes."

Prohlášení podepsali Otka Bednářová, Jiří Dienstbier, Jiří Gruntorád, Jiří Hájek, Miloš Hájek, Václav Havel, MUDr. Antonín Hradílek, ČSc, Tomáš Hradílek, Anna Hradílková, Ivan Lamper, Eliška Weissnerová, Dana Němcová, David Němec, Petr Pospíchal, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Petr Uhl, Jan Urban, Antonín Vácha, Jana Váchová.

17. Dopis generálnímu prokurátorovi ve věci vězněného Jakuba Dubského

Třináct čs. občanů se obrátilo dne 28. 9. na generálního prokurátora ČSSR Jána Pješčaka s dopisem následujícího znění:

Koncem června t.r. byli zatčeni čtyři čs. občané: Jakub Dubský, Jan Gregoř, Julius Nass a kapitán ČSLA Josef Němec. Z čs. sdělovacích prostředků jsme se dozvěděli, že jmenovaní jsou důvodně podezřelí z přípravy a organizování teroristických činů. Údajně podněcovali či dokonce řídili skupinu mladých lidí, kteří prý na různých místech ČSSR zakládali požáry důležitých průmyslových objektů a v této souvislosti se dopustili i vraždy. Sdělovací prostředky dále tvrdily, že Jakub Dubský, Jan Gregoř, Julius Nass a Josef Němec vystupovali jménem Charty 77, která za celou věcí stála. Vzhledem k tomu, že alespoň o jednom z obviněných, Jakubu Dubském, jsme

/pokr.17 bodu/

měli možnost se informovat u jeho příbuzných a přátel a vzhledem k tomu způsobu, jak byla celá věc veřejnosti předložena, jsme nabyli značných pochybností: Nejde jen o záměrnou konstrukci, která má vrhnout především špatné světlo na Chartu 77? Nejsou kvůli tomu postižení, dnes již několikaletou vězňou, nevinní lidé?

Pane generální prokurátore,

žádáme Vás, abyste celému případu věnoval zvýšenou pozornost. Zejména tomu, zda je trestní řízení vedeno objektivně a v souladu s čs.právním řádem a zda neslouží jen k momentálním potřebám státní moci. Díky rozsáhlé kampani v čs.tisku hned na počátku vyšetřovacích úkonů s jmenovanými, při níž byla mimo jiné porušena zásada presumpce nevinny, získal celý případ zájem čs.veřejnosti. Z tohoto důvodu považujeme za nutné Vás touto formou požádat, abyste veřejnost o průběhu svého šetření pravidelně informoval pomocí čs.sdělovacích prostředků.

Dopis byl zaslán na vědomí Čs.helsinskému výboru a Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární otázky. Podepsali ho Zbyněk Petráček, Martin Palouš, Jáchym Topol, Jana Bucharová, Antonín Mucha, Václav Malý, Hana Marvanová, David Němec, Dana Němcová, Mojmír Hrbek, Markéta Macháčková, Petruška Šustrová a Jan Macháček.

18. Nadějná změna v trestní věci proti Jánů Čarnogurskému a Miroslavu Kusému

V trestní věci proti JUDr.Jánu Čarnogurskému a prof.Miroslavu Kusému došlo k další změně v obvinění, tentokrát nadějná. Trestná činnost podvracení republiky, již se Ján Čarnogurský a Miro Kusý měli dopustit, nebude nadále posuzována podle přísnější kvalifikace druhého odstavce zákonného ustanovení podle § 98 trestního zákona, nýbrž podle odstavce prvního. Znamená to, že již nejsou ohroženi trestem v rozpětí tří až deseti let odnětí svobody, nýbrž v rozpětí jeden rok až pět let. Je nutno připomenout, že při dalším rozhodování by takto mohl odpadnout jeden z důvodů vazby, tj.obava, že se obviněný bude vyhýbat trestnímu řízení, čeká-li ho vysoký trest. Tzv. koluzní důvod vazby, totiž obava z maření vyšetřování např.ovlivňováním svědků obvykle odpadá po seznámení s výsledky vyšetřování, které v tr.věci proti JUDr.Jánu Čarnogurskému a jeho společníkům již proběhlo. Třetí možný důvod vazby - obava z pokračování v trestné činnosti - může být vždy posuzován velkoryse, už pro značnou neurčitost formulace ustanovení, které ho uzakonuje. Také při dalším případném rozhodování o trestu - to pro případ, že by v této věci došlo k hlavnímu líčení - může soud podmíněně odložit výkon trestu nepřevyšujícího dva roky, což by se za dané procesní situace mohlo týkat i Jána Čarnogurského i Miro Kusého. Je třeba zdůraznit, že změna v posuzování právní kvalifikace z přísnější na mírnější v rámci téhož ustanovení o trestném činu podvracení republiky byla provedena nikoliv proto, že není dostatek důkazů o naplnění skutkové podstaty podle kvalifikace přísnější - v daném případě jde o podvratnou činnost ve spolupráci s cizím činitelem, jímž je podle orgánů činný v trestním řízení rozhlasová stanice Svobodná Evropa -, nýbrž proto, že tato okolnost podmiňující použití vyšší sazby nebyla nyní z hlediska stupně nebezpečnosti trestného činu pro společnost shledána natolik závažnou, aby jí bylo nutno použít. Prokurátor, který o této změně rozhodl postupoval podle zákona, který v této oblasti ponechává orgánům činným v trestním řízení značnou libovůli. Změna právní kvalifikace byla provedena dne 28.9. Věc je stále ve stádiu přípravného řízení, seznámení s výsledky vyšetřování sice už skončilo, prokurátor však dosud nepodal obžalobu k soudu. Změna právní kvalifikace se přímo nedotýká Hany Ponické, Antona Seleckého a Vladimíra Macháka, kteří nejsou stíháni pro tr.čin podvracení republiky, nýbrž pro tr.čin pobuřování, jehož se měli spolu s Mirem Kusým a Jánem Čarnogurským dopustit sepsáním a odesláním dopisu slovenské vládě, v němž oznámili, že chtějí položit květiny na místech, kde byli při vojenské intervenci v srpnu 1968 zabiti čs.občané. Ovšem tato změna prospívá nepřímo i těmto třem obviněným, kteří jsou na svobodě. Miro Kusý i Ján Čarnogurský měli v posledním týdnu každý dvě návštěvy příbuzných, při nichž jim bylo možno předat větší potravinové balíčky.

Poznámka: Předchozí servis VIA Praha 052 měl 11 stran a 18 bodů, byl započat 26.9. a ukončen 2.10.

1. Dopis polského ministerského předsedy Václavu Havlovi

V pondělí 2. října navštívil Václava Havla v jeho pražském bytě první tajemník velvyslanectví PRL Krzysztof Opalski a předal mu dopis předsedy polské vlády Tadeusze Mazowieckého z 25. září. Polský premiér v něm Václavu Havlovi sděluje, že případ Miroslava Kusého a Jána Čarnogurského, který byl předmětem Havlova otevřeného dopisu Iare Fossagayovi a Tadeuszi Mazowieckému, mu leží na srdci a že v této věci podnikl a podniká kroky, které považuje za nejproduktivnější. Václav Havla ^{premiér} Mazowiecki ubezpečil o svých sympatiích a své solidaritě.

2. Cena Olofa Palmeho udělena Václavu Havlovi

Dne 2. října navštívil Václava Havla velvyslanec švédského království v Praze, aby mu oficiálně oznámil, že mu Nadace pamětního fondu Olofa Palmeho udělila cenu za rok 1989. Cena je udělena za "jeho důsledné a odvážné vystupování ve prospěch pravdy a demokracie". "Havel dnes představuje", píše se v dokumentu o udělení ceny, "sjednocující osobnost v boji za lidská práva - a to nejen ve své vlastní zemi. Přestože mu jeho přesvědčení vyneslo opakované tresty odnětí svobody, zůstal jeho humanistický životní postoj nezlomen a prostřednictvím jeho literární tvorby je inspirací pro nás pro všechny."

Václav Havel adresoval Nadaci Olofa Palmeho následující poděkování: "S dojetím jsem přijal zprávu, že mi byla udělena má letošní cena Olofa Palmeho. Tohoto ocenění své práce a svých postojů si velmi vážím a domnívám se, že to je posila nejen pro mne, ale i pro všechny mé přátele a spolupracovníky v Československu, kteří usilují o demokratičtější poměry v naší zemi. Osobnosti Olofa Palmeho a jeho usilí o svobodný a sociálně spravedlivý svět jsem si vědecky velmi vážil a doufám, že svým budoucím počináním budu právem poctěn, které se mi dnes dostalo."

Cena Olofa Palmeho je spojena s částkou 100 000 švédských korun. Václav Havel se této částky zřekl v naději, "že ji Nadace pamětního fondu Olofa Palmeho investuje ve prospěch čs. kultury".

3. Solidarita a diskriminovanými herci

V poslední době dochází v čs. rozhlasu, čs. televizi, v agenturách i jinde k diskriminaci umělců, kteří podepsali provolání Několik vět. Například ve smyslu instrukcí ředitele čs. rozhlasu dr. Karla Kvapila nejsou do programů zařazována jejich hudební a literární díla a v rozhlasu nesmějí vystupovat interpreti - signatáři tohoto provolání. Větší počet pražských herců se nyní rozhodl, že na protest proti diskriminaci svých kolegů, kteří se připojili k petici Několik vět, odmítne po celý měsíc listopad přijímat jakoukoli práci v čs. rozhlasu. Herci tím protestují nejen proti zákazům v čs. rozhlasu, nýbrž i v dalších institucích.